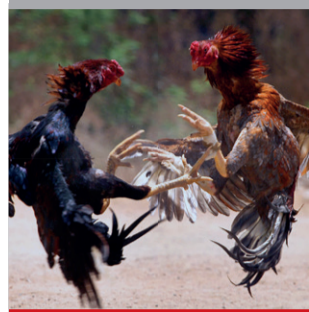

Mare

'Morgen is deze stad met bloed bespat'

Pagina 11

Lokale politiek: Hollandse glorie, potjandorie! 'Niet vóór maar ván burgers'

Pagina 4

Sleepwet-referendum: voor of tegen stemmen? 'Dit stelt mij niet gerust'

Pagina 5

Stop met zweven, doe de flowchart, en kies! Woningen of wietteelt?

Pagina 6 en 7

De kandidaten, met van links naar rechts: Jonathan Provoost (CDA), Maaïke van Vliet (VVD), Martijn Otten (PvdA), Marleen Schreuder (GroenLinks), Sander van Diepen (D66), Maria Tiggelaar (CU), Thomas van Halm (SP). Foto's Taco van der Eb

Zij willen het gemeentehuis in

Deze kandidaten hopen op een plek in de raadszaal

Volgende week weten ze of ze behalve in de collegebanken ook in de gemeenteraad belanden. *Mare* vroeg zeven kandidaten van de lokale politieke partijen naar hun idealen en wat ze willen veranderen. 'Ik lees me in als een tijger.'

DOOR SUSAN WICHGERS

Hoe is het om als jonkie tussen oudere partijgenoten te zitten?
Thomas van Halm (23, politieke geschiedenis, SP): 'Het is wel apart, in het begin moest ik zeker wenen.

Inmiddels ben ik twee jaar duo-raadslid, dus ik ben wel wat gewend. Ik krijg alle ruimte. Bij sommige onderwerpen val ik wel in slaap, als het gaat over stoplichten of zoiets. Het vluchtelingendebat vind ik dan weer heel interessant.'
Martijn Otten (24, politieke filosofie, PvdA): 'De PvdA is een jonge partij. Het campagne team bestaat voornamelijk uit twintigers. Je wordt beoordeeld op je kennis van zaken, dáár krijg je credits voor. Leeftijd maakt geen verschil.'
Maaïke van Vliet (23, politieke communicatie, VVD): 'Als jonkie is het in de partij juist heel leuk. Bij het

opstellen van het verkiezingsprogramma werd er geluisterd naar iedereen, een aantal studenten heeft ook meegeschreven. Er wordt actief gevraagd naar de mening van jongere partijgenoten.'
Maria Tiggelaar (23, political science, CU): 'Ik ben nog maar 23 jaar en sta op nummer twee. Bij debatten is dat soms wel een ding, dan krijg ik iets te horen als: "Je deed het goed hoor, meisje." Daarom lees ik me altijd in als een tijger. Op ervaring kunnen ze me misschien pakken, maar ik zorg altijd dat ze me niet hebben op de facts.'
Sander van Diepen (28, Europees

recht, D66): 'Ik ben met 28 jaar niet meer zo heel jong, maar je wordt altijd serieus genomen; of je nu 21 bent of 51. Alle leden zijn gelijk.'
Jonathan Provoost (23, geschiedenis, CDA): 'Mensen moedigen je heel erg aan als ze merken dat je leergierig bent. Ze zijn ook op zoek naar jongeren. Als je jong bent, kun je zo aan de slag binnen het campagne team.'
Marleen Schreuder (25, Europees recht, GroenLinks): 'Soms raak ik geïntimideerd door mensen die al jaren meedraaien. Ik ben inhoudelijk gelukkig krachtig genoeg om ze van repliek te dienen. Ik ben maar

1.60, dus mensen verwachten dat vaak niet. Het is leuk om daar tegenin te gaan, zodat ze denken: "Kijk, daar gaat dat kleine wijffie weer!"

Waarom deze partij?

Van Diepen (D66): 'Bij het vak maatschappijleer op de middelbare school leerden we dat D66 voor "pragmatisch" stond. Dat trok me meteen. Tijdens de Tweede Kamerverkiezingen in 2012 zocht D66 een grafisch vormgever; ik had een mbo-diploma grafisch vormgeven op zak. Zo ben ik er ingerold.'

> Verder lezen op pagina 3

Rutte: 'Appen? Lees liever een boek!'

De minister-president bezocht woensdag de rechtenfaculteit om vragen van studenten te beantwoorden. Zoals: 'Waarom heeft u twee mobieltjes?'

Pagina 3

'Zijne Heiligheid' Hawking herdacht

Woensdag werd bekend dat natuurkunde-icoon Stephen Hawking is overleden. Leidse collega's halen herinneringen op. 'Bij kritiek ging zijn verpleegster lachen.'

Pagina 8

Poortjes moeten scholieren weren

De faculteit Rechten krijgt poortjes bij de ingang van de bibliotheek in het Kamerling Onnes Gebouw om de toestroom van scholieren in te dammen.

Pagina 8

'Geen zelfcensuur in de wetenschap'

De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen ziet 'geen signalen' dat er sprake is van zelfcensuur. De enige bedreiging zit hem in de financiering.

Pagina 9

Bandirah Pagina 12

Geen commentaar

RIP onze locals

DOOR BART BRAUN Sorry, Haagse lezers: de volgende keer maken we ook zo'n stemboddoelhof (zie pagina 6 en 7) voor jullie gemeenteraadsverkiezingen. We hadden er dit jaar echt geen tijd meer voor. Toch was het dit jaar al makkelijker dan de vorige keer, want er deden vier partijen minder mee.

De Libertarische Partij doet bij de komende verkiezingen alleen nog mee in Dalfsen, Rijswijk en de gemeente Stichtse Vecht. Daarnaast zijn drie lokale partijen ons ontvallen: Stadspartij Leidens Ontzet, Leefbaar Leiden en de Partij van Tegenwoordig.

Voor wie de Leidse politiek niet heel nauwgezet volgt: Leefbaar heeft nu twee van de 39 zetels in de raad, en Leidens ontzet had dat voor de vorige verkiezingen ook. Landelijk groeien de lokale partijen juist, maar de Leidse politiek houdt zich niet aan de landelijke trends. Alleen de opkomst was in 2014

vrijwel hetzelfde als in de rest van Nederland: bedroevend laag (57 procent).

Dat zal komende week niet ineens omhoog schieten. Het schaarse aanbod helpt daarbij niet. De indeling van het Leidse politieke landschap door Kieskompas.nl maakt in één oogopslag duidelijk dat er eigenlijk niet zo veel te kiezen valt: de linkse partijen clusteren allemaal samen in één hoekje, en de enige lokale partij (Sleutelstad) die nog wel meedoet is al net zo links.

Ben je rechts maar wil je niet op de VVD stemmen? Rot voor je. CDA niet conservatief genoeg naar je smaak? Dat wordt dan een blanco stem.

In hun boek *Gemeente in de Genen* (zie pagina 4) leggen de Leidse wetenschappers Wim Voermans en Geerten Waling uit dat de gemeenteraad juist baat heeft bij lokale partijen die in de plaatselijke gemeenschap zijn geworteld. Die willen soms rare dingen waar de landelijke partijen niet zo snel de handen voor op elkaar krijgen: Ontzet wilde een bovengrondse metro.

Ook schieten ze wat meer uit de heup dan netwerkende deugpartijleden die een schuin oog op hun carrière houden – met name Leefbaar Leiden koos felle bewoordingen als het om moskeën of de huisvesting van pedofiel Benno L. ging.

Maar ja, zo schrijven Voermans en Waling, de gemeenteraad is van de burgers, en de burgers bepalen zelf wel op welke toon ze het debat voeren. En een raad met weinig partijen is weliswaar lekker makkelijk voor de bestuurders, maar de bestuurders zijn er voor de burger, en de burger moet wel vertegenwoordigd worden.

Just dat laatste wordt in het huidige Leidse partij-landschap wat lastig. Sterker nog: het was nog een behoorlijke puzzel om verschillen tussen sommige partijen te vinden. Je kan dat democratische verarming vinden, of een electoraal gat waar in gesprongen kan worden. Hopelijk doet iemand dat ook, de komende vier jaar.

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Daniëlle Tuk (stagiaire) danielle.tuk@live.nl
Medewerkers
Femke Blommaert • Mattijn de Groot • Holger Gzella •
Monica Preller • Marit de Roij • Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb • Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot • Bandirah • Silas.nl
Basisontwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) • Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) • Asel Arykbaeva • Esmee Braam • Prof. dr. Willem van der Does • drs. Bart Funnekotter • drs. Malou van Hintum • Bas Knapp • Prof. dr. Rick Lawson • Josephine Say • Bo Steehouwer
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen, klachten en opmerkingen over de toezending redactie@mare.leidenuniv.nl 071-5277272
Ingezonden mededelingen
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

Bad decision, good time

Dave (19), een van 's werelds beste kajakkers, leunt tegen de bar van de Hairy Lemon, een klein eilandje in de Westelijke Nijl, Oeganda.

Het is bloedheet en vochtig. Voor hem een rij flessen bier en shotglazen. Leeg.

Dave: 'Ik deed het gewoon man, ik deed het gewoon. De onderste drie bij 6000, een kwartier nadat ik een halve fles whisky achterover had geslagen.'

Vertaling: hij heeft ooit in tamelijk beschenken toestand al kajakkend de laatste drie mijl van een klasse vijf stroomversnelling in de rivier de Payette (Idaho, USA) overleefd.

Ik heb de dag hiervoor mijn eerste uitje in een kajak gehad en ben onder de indruk. Zowel van de stroomversnellingen in de Westelijke Nijl, als van het wapenfeit van Dave. Hij kan er mooi over vertellen. Teverden sluit hij af met: 'Bad decision, good time.' Dan kijkt hij nauwkeurig naar het middelste shotglas, draait het ondersteboven en zegt, meer tegen zichzelf dan tegen ons: 'It was a good time, but also a bad time.'

Aan die uitspraak denk ik vaak terug, terwijl ik de kajakers op de Hairy Lemon beter leer kennen. Dave is de man die 'ten before ten' gaat, en dus tien shots voor tien uur 's ochtends neemt.

Nog een huisregel: wie te laat komt opdagen voor het ontbijt krijgt ter plekke een beer funnel in de mond geduwd (ook als je nog in je tent ligt te slapen).

Volgens Dave gaan alcohol en extreme sporten altijd samen. 'Je zoekt die grens op omdat je de sport wil vooruit helpen. You're pushing adrenaline. Je probeert jezelf te uiten op de meest eerlijke manier mogelijk. Je zoekt je eigen fysieke grenzen op. En dan zoek je die grens dus altijd op.'

De barman probeert Dave tot nog een shot te verleiden. 'Even it out man! You're at 75ml now, make it an even 100!' Dave protesteert, maar de barman weet hoe hij het bes-

te in zijn clientèle naar boven kan halen: 'You're a pussy man, a pussy.'

Dat gaat Dave te ver. Hij slaat het spul achterover en neemt er nog een. Conclusie: hij is geen pussy.

Een paar dagen later zijn we met de hele groep naar het vasteland vertrokken voor een jaarlijks festival. Overdag wordt er gekajakt, 's avonds is er feest. Ik hou het op een gegeven moment voor gezien en ga slapen.

Diep in de nacht tuimelen er een paar mensen mijn kamer binnen. Dave: 'Hey, is het oké als we je kamer even gebruiken?' Zijn vriendin begint op een spiegel witte lijntjes klaar te leggen.

Opeens bedenkt Dave dat ik al een paar dagen aantekeningen aan het maken ben, en mezelf had geïntroduceerd als freelance journalist.

Hij valt tegen de muur, begint een half uur dierend emotioneel betoog. Of ik alsjeblieft niets gemeens over ze wilde schrijven. Blijkbaar heeft *National Geographic* bij een eerder kajak-event een naar en moraliserend stuk over vermeend alcoholmisbruik geschreven.

Terwijl ik de slaap uit mijn ogen wrijf en de absolute wereldtop aan kajakkers mijn kamer bestormt om speed te snuiven verzeker ik Dave ervan dat mijn lezers echt niet opkijken van een beetje alcohol en drugs. Ik kom uit Leiden, leg ik ze uit, en een gemiddeld huisfeest zag er vroeger ook zo uit.

'Oké man! Weet je zeker dat je zelf niets wil?' Ik wijs het aanbod beleefd af. Wat er nog aan speed over is neemt Dave tot zich, en plotseling is mijn kamer weer stil.

Moraliserend? Ik vind het ergens wel vertederend. Ik voel me vooral heel erg volwassen. Ik ga weer slapen.

BENJAMIN SPRECHER is universitair docent bij het Centrum voor Milieuwetenschappen

Van links naar rechts: Thomas van Halm (SP), Maria Tiggelaar (CU), Sander van Diepen (D66), Marleen Schreuder (GL), Martijn Otten (PvdA), Maaïke van Vliet (VVD), Jonathan Provoost (CDA) Foto Taco van der Eb

> Vervolg van de voorpagina

Schreuder (GL): 'Ik heb in het verleden op verschillende partijen gestemd, maar op een borrel van GroenLinks merkte ik dat mijn idealen daar toch wel goed werden vertolkt. De club mensen in Leiden is heel aardig en geïnteresseerd, ik voelde me meteen welkom. In eerste instantie had ik me niet als verkiesbaar opgegeven, maar de fractie zei: doe het gewoon, die ruimte is er ook voor jonge mensen!'

Otten (PvdA): 'Na de landelijke verkiezingen in 2010 werd ik groot fan van Job Cohen. Later, in mijn El Cid, ontdekte ik de Jonge Socialisten: daar had ik nog nooit van gehoord. Ik vond het er zo leuk dat ik steeds actiever werd en in de raad belandde.'

Van Vliet (VVD): 'Na mijn bestuursjaar bij de PKvV wilde ik meer doen voor de stad. Met een dispuutsgeenoot ben ik meegegaan naar een commissievergadering van de VVD en meteen lid geworden. De liberale standpunten spraken me heel erg aan.'

Van Halm (SP): 'Op mijn achttiende stemde ik D66 bij de landelijke verkiezingen, maar achteraf kreeg ik spijt. In het debat over de staatsschuld van Griekenland benadrukte de SP dat Griekse burgers niks kunnen doen aan die schuld. Daar was ik het zo erg mee eens, dat het doorslaggevend was om lid te worden.'

Tiggelaar (ChristenUnie): 'Ik werd

gevraagd om te helpen een jongerenafdeling voor de ChristenUnie op te zetten in Leiden. Gaandeweg werd ik steeds enthousiaster, en vroegen ze of ik op de lijst wilde.'

Waarom heeft Leiden eigenlijk geen studentenpartij?

Van Vliet (VVD): 'Ik heb er wel over nagedacht, maar ben tegen. Een partij moet zich niet richten op één bevolkingsgroep. Iedereen moet zich vertegenwoordigd voelen.'

Provoost (CDA): 'Tien jaar geleden is zoiets wel geprobeerd, maar zonder succes. In Delft hebben ze wel een studentenpartij. Daar zie je ook dat ze vooral bezig zijn met studentenhuizen, dat het een one-issuepartij is. Ik heb daar niet veel mee. Als partij moet je je bezighouden met de hele gemeenschap.'

Van Halm (SP): 'Studenten worden al gehoord, die hebben denk ik minder aandacht nodig dan andere Leidenaren.'

Tiggelaar (CU): 'Binnen de ChristenUnie ben ik wel betrokken bij studentenissues, maar ik wil me graag inzetten voor iedereen. Juist

voor mensen die minder goed voor zichzelf op kunnen komen.'

Otten (PvdA): 'Het valt ook wel mee hoeveel er voor studenten besloten wordt in de gemeenteraad, alleen over huisvesting. Een eigen partij heeft geen meerwaarde: studenten hebben geen duidelijk gezamenlijk standpunt.'

'Een partij moet zich niet richten op één bevolkingsgroep'

Schreuder (GL): 'Het is misschien ook wel positief: blijkbaar vertegenwoordigen de gevestigde partijen hun belangen al. Maar als er een studentenpartij bij zou komen om de gemeenteraad wakker te schudden, zou ik dat alleen maar toejuichen.'

Van Diepen (D66): 'Ik heb ooit studentenpartij ONS opgericht, toen graptten we soms of we dat niet konden doortrekken naar de gemeenteraad. Dat hebben we nooit gedaan. Het is misschien flauw om te zeggen, maar D66 is eigenlijk al de studentenpartij.'

Wat is er leuk aan lokale politiek?

Schreuder (GL): 'Het gaat over wat je ziet zodra je de deur uitloopt, je hebt impact op het dagelijks leven.'

Van Vliet (VVD): 'Je hebt direct invloed: waar je je fiets of auto parkeert, of je in een parkje kan zitten. Je bent concreet bezig om de stad beter te maken.'

Van Diepen (D66): 'Je ziet waarover je hebt besloten. Bij de gemeente kan ik veel leren. Uiteindelijk wil ik de landelijke politiek in.'

Otten (PvdA): 'Ik misschien ook wel, maar ik heb geen vooropgezet plan. Ik loop al wel één dag per week rond op het Binnenhof, als woordvoerder voor de PvdA in de Eerste Kamer.'

Tiggelaar (CU): 'Ik leer heel veel, bijvoorbeeld dat er voor ieder onderwerp wel een organisatie bestaat, zoals de fietsersbond. Die kende ik nog niet. Er is kennis over ieder onderwerp en iedereen wil helpen.'

Van Halm (SP): 'Je krijgt meer dan in de landelijke politiek de mensen te spreken voor wie je het doet.'

Provoost (CDA): 'Ik merk nu al, terwijl ik niet in de raad zit, dat je binnen korte tijd veel mensen leert kennen die met hetzelfde doel hebben als jij. Landelijke politiek is toch minder tastbaar.'

Je wordt verkozen en mag één ding veranderen: wat zou dat zijn?

Otten (PvdA): 'Dat we niet alleen de beste universiteit hebben in Leiden, maar ook het beste mbo.'

Provoost (CDA): 'Ik zou graag zien dat er een wethouder onderwijs- en

studentenzaken komt. Dat er één bestuurder is voor onderwerpen binnen het onderwijs, en niet dat vier verschillende mensen slechts een oplossing hebben voor deelonderwerpen.'

Van Vliet (VVD): 'Het belangrijkste vind ik dat starters en middeninkomens in de stad kunnen blijven. Er moeten betaalbare woningen worden gebouwd, klimaatneutraal als het even kan.'

Van Diepen (D66): 'Meer woningen bouwen, zodat studenten ook na hun studie in Leiden kunnen blijven. Ik hoor vaak dat mensen hier willen blijven wonen, maar dat het niet kan.'

Van Halm (SP): 'Meer sociale huurwoningen, zowel voor starters als voor arme mensen.'

Tiggelaar (CU): 'De wachttijd voor jeugdzorg is héél lang, dat zorgt voor schrijnende situaties. Kinderen met problemen moeten soms wel maanden wachten. Dat moet beter.'

Schreuder (GL): 'Ik zou het studentenkaartbeleid in kroegen willen veranderen, zodat ook studenten van het mbo naar binnen mogen. We moeten naar een deurbelied op basis van leeftijd, niet opleiding.'

DOOR SUSAN WICHGERS

De Partij voor de Dieren en Partij Sleutelstad hebben geen studenten op hun kandidatenlijst staan.

Minister-president Rutte: 'Ban het nuttigheidsdenken uit je leven. Het verpest je creativiteit.' Foto Marc de Haan

Rutte appt niet

Premier Mark Rutte was woensdagmiddag in Leiden, waar hij vragen van studenten beantwoordde over zijn studententijd en zijn werk. 'Dossierkennis? Je leert trucjes om de indruk te wekken dat je het ter plekke uit je mouw schudt.'

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN 'Waarom loopt u altijd met twee mobieltjes?' Student Fedde van der Herberg doelt op de iPhone en stokoude Nokia die de minister-president altijd bij zich heeft. Hij vraagt het zich al heel lang af: 'Heeft u twee telefoonnummers? Wie krijgt welk nummer? En waarom überhaupt een Nokia?'

Praktisch, zegt Rutte: 'Ik kan er spijkers mee inslaan.' Daarnaast is een Nokia te oud om afuisterapparatuur op te zetten, in tegenstelling tot zijn smartphone. 'Dus als ik uit het buitenland kom moet mijn iPhone worden platgewalst, maar mijn Nokia mag ik bij me houden.'

Maar de waarheid is dat hij op zijn Nokia sneller werkt. 'Ik heb eigenlijk nooit snel leren typen op een iPhone', geeft hij toe. 'Dus belten en sms'en doe ik op Nokia. Eén groot voordeel: ik kan niet in een appgroep. Ik zie in mijn omgeving mensen overspannen raken omdat ze al die groepen moeten bijhouden, terwijl ik redelijk ontspannen door het leven loop.' Hij mist het in ieder

geval niet: 'Het is leuk hoor, maar het kost zoveel tijd. Lees liever een boek of een krant.' Zijn smartphone gebruikt hij alleen om het nieuws te volgen.

Tijdens een door Grotius georganiseerde Colleetour-achtige sessie in een afgeladen Lorentzsaal van het KOG beantwoordde de minister-president van tevoren ingezonden vragen. Waarom is de VVD voor cameratoezicht (ook in Leiden een agendapunt van de gemeente)? 'Als je denkt: 'Dat is een mooie portemonnee', en dan een camera ziet, wacht je toch tot je een steegje verder bent.'

Een andere student wil weten hoe hij al die dossiers in detail kent. Dat doet hij niet, zegt hij, op een paar onderwerpen na. 'Je leert trucjes om de indruk te wekken dat je het ter plekke uit je mouw schudt. De tegenstander weet het vaak ook niet, dus die zal niet snel doorvragen. En als ze dat toch doen, maak ik een grap.'

Rutte, die acht jaar geschiedenis in Leiden studeerde, pleit overigens voor het kiezen van een studie die je ligt, en niet een die per se nuttig is. 'Probeer het nuttigheidsdenken uit je leven te bannen. Het verpest alle creativiteit.' Daarnaast is het een 'groot risico voor de samenleving', zegt de minister-president.

Die strijd, daar gaat het juist om

Waarom de gemeente niet vóór, maar ván de burgers moet zijn

Historicus Geerten Waling en jurist Wim Voermans schreven een liefdesverklaring aan de lokale politiek. Het is een unieke traditie die – Hollands glorie, potjandorie – teruggaat tot de dertiende eeuw.

DOOR BART BRAUN 'Gemeenteraadsverkiezingen zijn een feest van de democratie. Maar dan wel het verjaardagsfeest van je 75-jarige tante, waar je helemaal niet heen wilt', klaagde columnist Marcel van Roosmalen onlangs op NPO Radio 1. Op televisie laat *Jinek* keer op keer een cabaretier opdraven om de lokale campagnefilmpjes af te zeiken. Het is natuurlijk ook lastig, die ene keer in de vier jaar dat het eens niet over Amsterdam, Hilversum of Den Haag gaat.

De gemeenteraad heeft het zwaar. Raadsleden hebben in het beste geval het imago van goedbedoelende amateurs, en in het slechtste geval die van corrupte nepotisten. De opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen daalt keer op keer. Lokale media, die raadsleden zouden moeten helpen bij het controleren van de macht, hebben het nog zwaarder en kunnen weinig voor ze betekenen.

Gemeentes worden ook steeds groter, deels door de bevolkingsgroei, maar vooral omdat de landelijke en provinciale overheden menen dat iedereen beter af is met grote gemeentes, en dus fusies afdwingt. Na de Tweede Wereldoorlog waren

er 1016 gemeenten in Nederland, nu nog 380. Hoe groter de gemeente, hoe professioneler de mensen die er werken, en hoe moeilijker het raadslid – die er vrijwel altijd een baan naast heeft – kan opboksen tegen de technocratie.

Ondertussen hebben gemeentes er allemaal taken op het gebied van werk, inkomen en zorg bijgekregen, en de raad dus ook. Dat uitgebreide takenpakket dwingt gemeentes om onderling samen te werken, wat ook weer de democratische controle bemoeilijkt.

Geen wonder dat menigeen zich zorgen maakt over de toekomst van de plaatselijke politiek. 'In de kringen van bestuurders en oud-bestuurders heerst de opvatting dat de gemeentelijke democratie in sterfensnood verkeert, dat de gemeenteraad hieraan schuldig is, en dat dit probleem alleen op te lossen valt via verstandige bestuurders', schrijven historicus Geerten Waling en hoogleraar staats- en bestuursrecht Wim Voermans.

Hun boek, *Gemeente in de genen*, biedt vlot geschreven en broodnodig tegenwicht aan zulk pessimisme. Het gaat, zo leggen ze uit, om de balans tussen de gemeente vóór de mensen, en de gemeente ván de mensen. 'In de eerste visie is de gemeente weinig meer dan het operationele gedeelte van de samenleving. Daarbij horen budgetten, professionele bestuurders en ambtenaren, efficiënte processen en de wil om er samen uit te komen. In die wereldbeschouwing

zijn hanengevechten die een gemeenteraad jarenlang lamleggen onproductieve hindernissen, helpen ideologische debatten over de richting van de wereld niet als er op wijkniveau even gekeken moet worden hoe groot een terras mag zijn of in welke richting een parkeerhaven moet worden aangelegd.'

'Een gemeente is geen koekjesfabriek – en ook die gaan nogal eens aan schaalvergroting ten onder'

Dat is een andere wereld dan die waarin de gemeente vooral ván de burger is. Die burgers denken heel verschillend, en hebben ook heel verschillende belangen. Hier gaat het erom van je te laten horen, en gehoord te worden, om tegenstellingen en strijd. De waarden in deze, veel lelijker wereld, zijn anders: identiteit, zelfbeschikking en autonomie, gelijkberechting en gelijke kansen, participatie, het recht om mee te parten, mee te beslissen, om gehoord te worden en erbij te horen.'

En juist die gemeente ván de mensen, dat is Nederlandse glorie, potjandorie. Voermans en Waling beginnen hun boek in de dertiende eeuw. Nederland bestond toen nog niet, zowel staatskundig als fy-

sisch-geografisch. De inwoners van dit stukje Europa zijn de constante overstromingen beu en beginnen met grootschalige dijkaanleg en landaanwinning. 'Van buitenlandse vijanden of mogendheden hebben de nieuwe inwoners niet direct te duchten, van het grillige water des te meer. Voor hun veiligheid zijn de inwoners daarom niet op een aristocratische krijgersklasse aangewezen, maar op elkaar: de dijken, oevers en waterlopen behoeven voortdurend onderhoud.'

Zo ontstaat een unieke vorm van zelforganisatie en –bestuur. Dat de Nederlanden zich in de zestiende eeuw losscheurden van het Spaanse Rijk had in de ogen van de twee Leidenaren dan ook vooral te maken met de botsing tussen Spaans centralisme en het feit dat de Lage Landen gewend waren om vrijwel alles decentraal te regelen, en zelf.

De gemeentepolitiek borduurt voort op die traditie. Juist vanwege die zelfbeschikking en lokale kracht hebben de auteurs geen goed woord over voor de fusiedrift waaraan kleine gemeentes ten prooi vallen. 'Mensen voelen zich wel Abcoudeenaar, maar niemand voelt zich een Ronde-Venenaar', schrijven ze. In fusiegemeentes is het bestuur zowel letterlijk als figuurlijk verder weg, en wordt het wantrouwen van burgers over de politiek groter. 'Een gemeente is geen koekjesfabriek – en ook die gaan trouwens nogal eens aan schaalvergroting ten onder.'

Tegen dat romantische beeld van

de burgers die gezamenlijk op de brink besluiten over de dorpspolitiek valt wel wat in te brengen. Want zou die verminderde betrokkenheid niet ook iets te maken kunnen hebben met toegenomen mobiliteit? Hoeveel inwoners van Haren (dat met Groningen moet gaan fuse- ren) voelen zich echt Harenaar en betrokken bij het dorp, en hoeveel ervan zijn forensen die in Groningen werken, winkelen, uitgaan en gebruikmaken van met gemeentegeld betaalde voorzieningen als zwembaden en ijsbanen?

Bijna elke Nederlandse stad kent zulke randgemeenten. In hoeverre raken de inwoners daarvan nou echt iets kwijt als hun dorpje niet alleen de facto, maar ook de jure een buitenwijk wordt?

De aanwezigheid van ijsbanen en de kleur van parkeerplaatsen is een ander soort problematiek dan het miljardencircus in Den Haag, maar als je graag schaatst of parkeert is het misschien wel veel belangrijker. Gemeentepolitiek is rommelig en inefficiënt, maar het is échte politiek, met de poten in de modder, bevochten compromissen en resultaten waar je elke dag langs fietst. Waling en Voermans houden ervan, en dat zou de rest van Nederland ook wat meer moeten doen.

Wim Voermans en Geerten Waling, *Gemeente in de genen: Tradities en toekomst van de lokale democratie in Nederland*. Prometheus, 343 blz. €19,99

Privacy-inbreuk of win-win-wet?

Vijf vragen over de zogeheten 'sleepwet'

Behalve voor de gemeenteraad stemmen we woensdag ook over de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (WIV). *Mare* bezocht in de aanloop naar het referendum diverse debatten en vroeg experts naar de voor- en nadelen van de wet.

DOOR VINCENT BONGERS Op 21 maart wordt de kiezer gevraagd om in een raadgevend referendum een oordeel vellen over de nieuwe Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (WIV). De spaghetti van wetsartikelen en controlemechanismen komt kort samengevat hier op neer: de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) en de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) krijgen breder toegang op de kabel en mogen computers hacken van onschuldige personen om zo een doelwit op de korrel te nemen.

Ook mogen ze grote hoeveelheden ongefilterde data binnenhalen. Die laatste bevoegdheid is door tegenstanders 'het sleepnet' genoemd: een grove aantasting van de privacy en een mogelijk opstap naar een Nederland waar iedereen voortdurend in de gaten wordt gehouden. Beeldvorming waar voorstanders van de wet juist weer van gruwen. De bevoegdheden zijn immers nodig om Nederland te beschermen tegen terrorisme en cybercrime, vinden zij.

Is een nieuwe wet nodig?

'Ik zie het als een noodzakelijk kwaad. Je moet onderkennen dat de veiligheidsdiensten meer mogelijkheden nodig hebben om de nieuwe dreigingen het hoofd te kunnen bieden,' zegt Gerrit-Jan Zwenne, Leids hoogleraar recht en de informatiemaatschappij. 'Dan hoef je nog niet eens aan terroristische organisaties als de Hofstadgroep te denken, maar ook aan zwaar ontwrichtende cyberaanvalen. Die hoeven niet eens specifiek gericht te zijn op Nederland, zoals de malware-aanval die afgelopen december een deel van de Rotterdamse haven platlegde. Ik vind dat de diensten tegen deze dreigingen moeten kunnen optreden.'

'De oude wet is in de jaren negentig gemaakt,' aldus hoogleraar staats- en bestuursrecht Wim Voermans, vorige week tijdens een debat op de rechtenfaculteit. 'Toen haalde je informatie uit de ether, nu gaat alles over de kabel. Een veiligheidsdienst die met een dichtgekalkte voorruit over de digitale snelweg moet rijden, daar heb je niet zoveel aan. Deze wet doet iets wat eigenlijk onmogelijk is in een democratische rechtsstaat: de overheid moet de staatsveiligheid beschermen door dingen te doen die schuren met ons recht op privacy. Het is een balansoefening van jewelste. Een onmogelijke eigenlijk.'

'We moeten de kabel op,' benadrukte Geert Kuiper, directeur van de MIVD, tijdens datzelfde debat. 'We gaan daar niet op zoek naar Leidse studenten. We willen Chinese en Russische spionageactiviteiten in de gaten houden, op zoek gaan naar terroristen en Iraanse en Noord-Koreaanse hackers tegenhouden.'

Wat zijn de hete hangijzers?

De belangrijkste is de zogeheten onderzoeksopdrachtgerichte interceptie (OOG) op de kabel, waarbij

'Vroeger haalde je informatie uit de ether, nu gaat alles over de kabel.' Foto Hollandse Hoogte

de diensten enorme hoeveelheden data binnenhalen - door wat tegenstanders 'het sleepnet' noemen. 'Je hoort niet zomaar in het vizier te komen van de diensten, als daar geen concrete aanleiding voor is,' aldus David Korteweg van burgerrechtenorganisatie Bits of Freedom. 'Dat principe is met deze wet echt aan het verschuiven. De diensten kunnen vervolgens grasduinen in die gegevens. Waar begint die bevoegdheid nou en waar eindigt deze?'

Volgens de AIVD wordt al bij interceptie 'tussen de 95 en 98 procent van de gegevens direct vernietigd. Het gaat hierbij om gegevens waarvan gelijk blijkt dat ze niet relevant zijn.'

Staat de privacy onder druk? 'Het staat me persoonlijk helemaal niet aan dat ze eventueel naar me kijken, zonder dat ik iets gedaan heb,' zegt Jelle van Buuren, universitair do-

cent van het Instituut Security and Global Affairs. 'Maar als de gegevens ook echt verwijderd worden, dan onderga ik op geen enkele manier negatieve consequenties. Dan moet je er wel heel erg op vertrouwen dat de diensten het wettelijke en ethische bewustzijn hebben om die data ook echt weg te gooien.'

Hoe is het toezicht geregeld?

Voor een OOG is eerst toestemming nodig van de minister. Maar dat is pas stap één. 'Er komt een commissie die vooraf toezicht houdt op de diensten: de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB),' legt Zwenne uit. 'Deze commissie toetst, direct na de goedkeuring van een aanvraag om een bijzondere bevoegdheid in te zetten, de rechtmatigheid.' Dat de commissie bestaat uit twee oud-rechters en cybersecurity-expert Ronald Prins, maakt de TIB volgens Zwen-

ne 'helaas niet zo onafhankelijk als zou moeten'. Hij had liever gezien dat nog werkzame rechters waren benoemd.

'Wat betreft het ongericht aftappen op de kabel is er echt meer transparantie nodig. Bits of Freedom heeft het na jarenlang protesteren eindelijk voor elkaar gekregen dat er tapstatistieken zijn vrijgegeven - dat soort zaken moeten gewoon in de wet geregeld zijn. De WIV wordt over twee jaar geëvalueerd, en dat stelt mij niet heel erg gerust. Het moet nu al goed zijn.'

Dan is er nog de controle achteraf door de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD). 'Ik raad mensen aan om naar de site van het CITVD en te kijken hoe streng het toezicht is. Deze commissie mag op elk moment in alle systemen van de diensten en mag personen onderede horen. Als er een wereldkam-

pioenschap toezicht zou bestaan, dan staat Nederland zeker op het podium,' stelt Pieter Bindt, die van 2011-2016 hoofd van de MIVD was.

'Ons personeel wordt opgeleid om de wet te volgen en niet om deze te overtreden,' aldus Kuiper. 'De nieuwe wet bevat meer waarborgen op het gebied van privacy en de rechten van burgers dan oude. Kortom: win-win-wiv.'

Quirine Eijkman, ondervoorzitter van het college voor de Rechten van de Mens, zou graag zien dat er ook controle komt op effectiviteit van diensten, legde ze uit tijdens het debat in Den Haag. 'Als je een bepaald middel inzet, dan is het van belang om te kijken of dat ook echt iets oplevert. Nu wordt er erg gekeken naar: mag het? Maar je kunt ook naar doelmatigheid kijken.'

'Als er een wereldkampioenschap toezicht zou bestaan, dan staat Nederland zeker op het podium'

Kan iedereen gehackt worden?

Een bevoegdheid die minder aan de orde komt in het debat, is hacken. 'Het gaat dan om hacken van derden, niet van het doelwit zelf,' aldus Vincent Böhre van burgerrechtenorganisatie Privacy First.. 'Mensen om een target heen hacken. Daar hebben we echt veel moeite mee.'

De AIVD noemt het 'vergelijkbaar met een huiszoeking in een appartementencomplex: daar moet je ook eerst door de centrale voordeur om bij de juiste flat te komen.' Ook Korteweg is kritisch. 'De diensten maken bij het hacken gebruik van kwetsbaarheden in computersystemen en software die bij de makers nog niet bekend zijn, de zogeheten zero days. Die leveren voor iedereen een risico op.'

Wat kan er beter?

'Rob Bertholee, hoofd van de AIVD, gaf laatst een overtuigend voorbeeld,' zegt Van Buuren. 'Bij een inval vindt de politie een laptop met aanwijzingen dat een terroristisch netwerk op het punt staat te acteren. Dan kopieer je de harde schijf en stuur je die naar alle diensten zodat die meteen aan de slag kunnen. Er is dan te weinig tijd om goed naar alle data te kijken. Dit soort voorwaarden zou je beter in de wet moeten opnemen om te benadrukken dat het om uitzonderlijke situaties gaat. Zo neem je een deel van de zorgen weg zonder de hele wet van tafel te vegen.'

Hij vindt het 'dom' dat het kabinet zegt niets te gaan doen met de uitslag van het referendum. 'Je kunt wettelijk nog zoveel dichtspijkeren, maar uiteindelijk gaat het om vertrouwen.'

'Bij meer bevoegdheden horen verdergaande waarborgen,' vindt Zwenne. 'Die staan nu onvoldoende in de wet. We moeten het nu te veel hebben van toezeggingen van bewindspersonen. Maar in hoeverre gaan hun opvolgers zich daaraan houden? Ik was een van de 29 wetenschappers die in 2016 de brief met kritiek op de WIV heeft ondertekend. Er is sindsdien wel wat verbeterd, maar het moet nog beter. Die wet is nog niet goed genoeg.'

Achtergrond

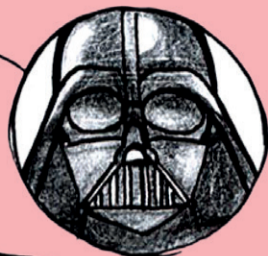
Wegwijs

Ma

Leidse gemeen

PARTY SLEUTELSTAD:
"WIJ WILLEN AF VAN DE
HUIDIGE SCHIJNDEMOCRATIE"

GA JE STEMMEN ?

NEE

KOM MAAR
OP

CDA

JA

POWER
TO THE
PEOPLE!

HUIZEN
BOUWEN?

1 KEER
PER MAAND
?

VAKER
DOEN?

NEE

JA

Zijn
in Le
wel ge

UHM
...

REFERENDA
YAY/NAY?

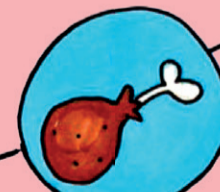
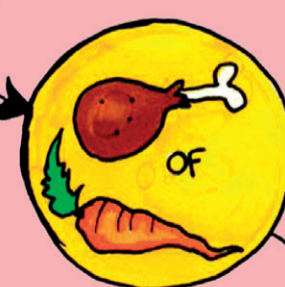
NAY!

SOCIALE
HUURWONINGEN
?

BELANGRIJK!

LEUK,
HET CIRCUS

DIEREN-
MISHAN-
DELING

JA

BORSTVOEDING
STIMULEREN

CU

PvdD: "VERBETER DE WERELD, BEGIN IN LEIDEN"

in de wirwar

re's flowchart voor de nteraadsverkiezingen

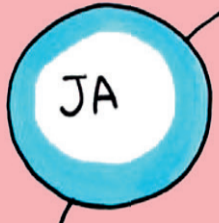
DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN

CDA:
"GEEN HONGKONG
AAN DE RIJN"

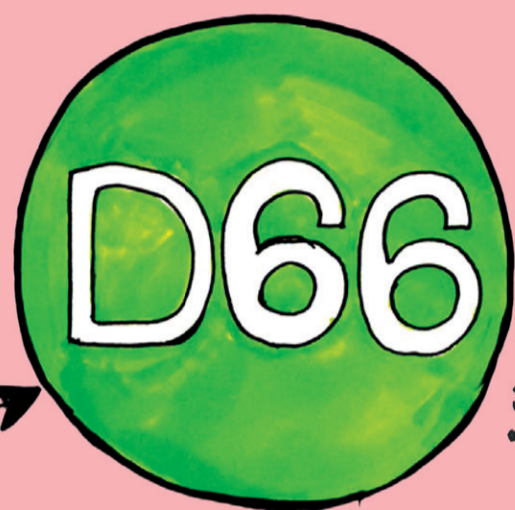
NEE

ER
IDEN
NOEG

CHRISTENUNIE:
"WIL DRUGSVERSLAVINGEN
VOORKOMEN"

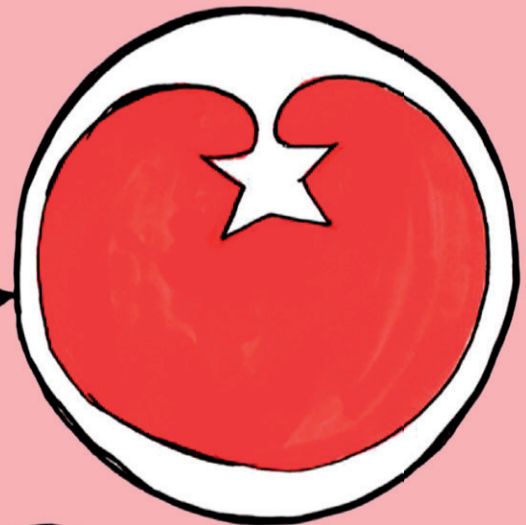

VVD: "VLOT NAAR JE BESTEMMING"

D66:
"DEFIETS OP ÉÉN"

SP: "NIET OVER RUG LEIDSE HUURDERS"

GROENLINKS:
"VERBOD GAAT
TE VER"

PvdA:
"TEGEN ONGEBREIDELDE
VERKAMERING"

Nieuws

Tegemoetkoming
woonlasten

Huurders van een kamer in een studentenhuis in Leiden kunnen in aanmerking komen voor het terugvragen van de gemeentelijke belastingen: de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Dit geldt voor huurders die in 2017 een onzelfstandige woonruimte huurden in Leiden (dat wil zeggen dat toilet, douche/badkamer en keuken gedeeld worden met andere bewoners), in dat jaar afvalstoffenheffing en rioolheffing betaalden via de huur of servicekosten aan de verhuurder, een laag inkomen hadden en een vermogen van maximaal €4.542. Zie voor meer informatie gemeente.leiden.nl.

Ineke Sluiter wordt
vicepresident KNAW

Hoogleraar Griekse taal- en letterkunde Ineke Sluiter wordt per 1 juni de nieuwe vicepresident van de KNAW. Huidig vicepresident Wim van Saarloos zal de komende twee jaar de functie van president vervullen. Vanaf 2020 zal Sluiter hem ook als president opvolgen. De KNAW, de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, bewaakt de kwaliteit en belangen van de wetenschap en adviseert de regering. Sluiter zal het (vice-)presidentschap combineren met haar andere werkzaamheden.

Open access

Nederlandse universiteiten hebben geen overeenkomst meer met uitgever Royal Society of Chemistry. Dat bericht de VSNU, de vereniging van Nederlandse universiteiten, op haar website. VSNU heeft geprobeerd te onderhandelen met de uitgever over open access (vrije en gratis toegang tot publicaties) zonder daarvoor dubbele abonnementsgelden te hoeven betalen. Daar ging uitgever RSC niet in mee. In het kader van de onderhandelingen heeft de VSNU besloten om geen losse abonnementen op door RSC uitgegeven tijdschriften te nemen. Publicaties vanaf 1 maart 2018 zullen daardoor niet meer in te zien zijn.

Contracten postdocs

Uit diepte-interviews van het Centre for Science and Technology Studies van de Universiteit Leiden blijkt dat de tijdelijke contracten van postdocs voor stress en onzekerheid zorgen en dat ze zich onzichtbaar voelen in de organisatie. De SP vroeg daarom aan minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Van Engelshoven wat ze zou gaan doen om hun positie te verstevigen. Zij vond echter dat universiteiten zelf moeten zorgen voor goede arbeidsvoorwaarden. Wel vindt ze het van belang dat universiteiten postdocs en andere werknemers met een tijdelijk contract begeleiden bij het zoeken naar een carrière buiten de wetenschap.

Rectificaties

In het artikel 'Ladders' in de *Mare* van 8 maart wordt verwezen naar huize 'In den Braeckende Teckel'. Dat moet 'In den Braeckenden Teckel' zijn.

In het stukje in diezelfde *Mare* over de herbenoemde orchideeënsoort Gravendeelia chamaelepanthes, stond abusievelijk vermeld dat onderzoeker en naamgever Diego Bogarin Chaves vier nieuwe 'families' lanceerde bij zijn herindeling van de orchideeëngroep waar Gravendeelia toe behoort. Dat moet zijn 'genera'. In de biologie is een 'familie' een hogere taxonomische indeling dan een geslacht of genus. De mens behoort bijvoorbeeld tot het geslacht *Homo*, en samen met gorilla's, chimpansees en orang-oetans tot de familie Hominidae.

In het artikel over de nieuwe portretten in de Senaatskamer ('Zo hang je er een eeuw, en zo niet meer') is een achternaam weggevalen. De naam van de natuurkundige die door Jan Veth werd geschilderd is Johannes Petrus Kuenen, niet Johannes Petrus.

'Zijne Heiligheid' is dood

Leidse onderzoekers herdenken Stephen Hawking

Stephen Hawking in 1993. 'In het ziekenhuis las ik hem de krant voor', zegt hoogleraar Ana Achúcarro.

Het overlijden van natuurkunde-icoon Stephen Hawking raakt ook de Leidse wetenschappers die hem kenden.

DOOR BART BRAUN Sterrenkundige Matthew Kenworthy deelde woensdag, toen het overlijden van beroemde kosmoloog en cultuuroon Stephen Hawking bekend werd, een herinnering op Twitter. 'Ik woonde vlakbij zijn favoriete curry-tentje. Ik stopte met lopen, zodat hij er langs kon. En toen reed hij over mijn voet.'

Andere Leidse wetenschappers

hadden meer met hem te maken. 'Ik ben gepromoveerd in zijn groep', blikt hoogleraar astrodeeltjesfysica en quantumveldentheorie Ana Achúcarro terug. 'Toen ik bij zijn groep kwam, had hij net een operatie aan zijn luchtpijp gehad, dus we ontmoetten elkaar voor het eerst in het ziekenhuis, en hij kon niet praten. Ik las hem de krant voor, en stelde ja/nee-vragen waarop hij uitstekend antwoord kon geven met alleen zijn ogen. Hij was erg expressief, dus dat lukte goed.'

Achúcarro: 'Hij was een verbazingwekkend persoon. Met die handicap toch wetenschap bedrijven,

maar ook de sociale dingen doen, zoals praten over het nieuws. Zijn dood komt niet onverwacht, maar je hebt zoveel respect voor de man en de wetenschapper, dat er toch een schokgolf door de kosmologische gemeenschap gaat. Ik heb vandaag meerdere stukken over hem gelezen, en soms kom ik daarin ook verhalen tegen die ik niet herken. Ik weet niet waar de verhalen dat hij misogyn zou zijn geweest vandaan komen en wil daar niet over oordelen, maar hij was in elk geval niet vrouwonvriendelijk tegen mij, integendeel. Hij bood de vrouwen in zijn groep juist alle steun.'

Poortjes tegen scholieren

De faculteit Rechten krijgt poortjes bij de bibliotheek in het KOG om zo de toestroom van scholieren in te dammen, bleek tijdens de faculteitsraad maandag.

De laatste jaren begonnen steeds meer scholieren gebruik te maken van de toch al drukke faculteitsbibliotheek. Studenten in de bieb troffen regelmatig examenbundels aan. De studentenpartijen in de faculteitsraad hadden dan ook aan het rechtenbestuur gevraagd om maatregelen te treffen.

'Er komen poortjes', vertelde Dennis Hoitink van het rechtenbestuur. 'Dat is zeker. Er is budget van de afdeling Vastgoed voor. We zijn in overleg met verschillende partijen de plannen aan het uitwerken. Dus daar gaat nog wel wat tijd overheen.'

Naud van Doorn van studentenpartij LVS wilde weten of de poortjes

tijdens tentamenperiode alleen opengesteld kunnen worden voor rechtenstudenten. 'Heel gericht afsluiten is in principe mogelijk. We zouden tijdens tentamenperiodes scholieren die wel een bibliotheekkaart hebben kunnen weigeren. Maar dat moeten we dan wel heel goed communiceren.'

Van Doorn merkte op dat er onlangs enkele laptops waren gestolen in de bieb. 'Wat voor actie gaat het bestuur ondernemen? Er komen natuurlijk poortjes, maar dat gaat nog een tijdje duren. Zijn er nog plannen om dit soort problemen tussentijds aan te pakken?'

Hoitink: 'Het bericht dat er diefstal is gepleegd, heeft mij vorige week bereikt. Ook elders in het gebouw worden wel eens spullen ontvreemd. Het is *shocking* dat het gebeurt. Zeker als een eigen student of medewerker dader zou kunnen zijn.'

'Het valt me op dat er ongelofelijk veel dure spullen liggen in de UB waar niet op wordt gelet. Studenten gaan een kop koffie halen of naar de wc en laten hun laptop, tablet en telefoon gewoon liggen. Als je daar met een plastic tas langsloopt dan kun je in *no time* veel buit maken. Deels ligt de verantwoordelijkheid dus bij studenten zelf.'

Ik ben er geen voorstander van om in de bibliotheek camera's op te gaan hangen. We gaan er wel aandacht aan schenken in de facultaire nieuwsbrief. Overigens: de poortjes lossen deze problematiek niet helemaal op. Het zal hoogstens wat drempelverhogend werken.'

Tijdens de vergadering bleek dat er ook wel fietsen uit de rekken voor het KOG worden gestolen. 'Ik weet ook niet heel goed wat we daar tegen kunnen doen', zei Hoitink. 'Als er suggesties zijn dan hoor ik dat graag.' **VB**

Theoretisch fysicus Jan Zaanen gebruikt de natuurkunde van zwarte gaten om te begrijpen hoe bepaalde supergeleiders werken. 'Het werk waar hij mee begon, levert na dertig jaar voortschrijdend inzicht een veel rijker beeld op van zwarte gaten, waar van alles gebeurt. En de snaartheoretische benadering ervan waarmee we ze te lijf gaan, de zogeheten Anti-de-Sitter/Conformal-Field-Theory-correspondentie, daar kan heel veel mee. Het vakgebied is weer volop in beweging.'

'Om het daarover te hebben, was ik rond 2010 bij het centrum voor Applied Mathematics and Theoretical Physics in Cambridge, op een workshop voor fysici. Dat is een complex met allemaal tempeltjes. De grootste staat in het midden, waar Hawking op de bovenste verdieping werkte, zodat hij als het ware boven het instituut hangt. Zo werkte het daar: het was een soort erediens. Bij mijn voordracht gingen ineens de deuren open, en daar kwam de heiligheid Hawking binnengereden.'

'Ik begon, licht geïntimideerd, aan een technisch verhaal waarin ik soms schoot op het werk van Hawking. En elke keer als ik dat deed, begon zijn verpleegster te lachen. Ik snapte niet zo goed hoe ze dat voor elkaar kreeg, want dit was echt geavanceerde natuurkunde. Was zij daar bijzonder in onderlegd, of had ze een soort telepathische band met haar patiënt?'

Zaanen: 'Er wordt onder natuurkundigen wel gezegd dat hij in de media wat overschat werd, als een soort goeroe. In de moderne ontwikkelingen van zijn vakgebied hebben andere wetenschappers een veel grotere rol gespeeld.'

Achúcarro: 'Het idee dat zwarte gaten straling uitzenden was ongelofelijk goed, genoeg om hem bij de besten te plaatsen. Ik ken genoeg mensen die een moord zouden plegen om een half zo goede ingeving te krijgen.'

Emeritus-hoogleraar theoretische sterrenkunde Vincent Icke sprak *Mare* in 2015 over Hawking, naar aanleiding van de biografie-film *The Theory of Everything*.

'Hawking is een authentieke held', zei Icke toen, 'die de dreiging van de dood op manhafte wijze tegemoet trad. Op deze manier leven komt voort uit een onoverwinnelijk verlangen om het universum te begrijpen.'

Politologen
terug in Leiden

De specialisatie Nederlandse politiek van de bachelor politicologie verplaatst van Den Haag naar Leiden.

De studie was eerder naar Den Haag verplaatst, maar komt weer terug door tegenvallende studentaantallen. 'Je kon redeneren dat het daar op zijn plek is', zei FSW-decaan Hanna Swaab tijdens de faculteitsraadvergadering.

Daarnaast speelt de interesse van Leidse burgemeester Henri Lenferink ook een rol: 'Hij heeft gezegd het interessant te vinden dat er in Leiden iets is over lokaal bestuur', aldus Swaab. Monique Tromp van de personeelsgeleding vroeg of Haagse studenten de *track* daar wel kunnen afmaken. 'Het gaat om tien studenten. Dat gesprek moet met hen gevoerd worden', zegt bestuurslid Kristiaan van der Heijden. **AK**

'Geen academische censuur'

Commissie komt met antwoord op motie Duisenberg

De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) ziet 'geen signalen' dat er structureel sprake is van zelfcensuur of beperking van vrijheid van wetenschapsbeoefening.

DOOR BART BRAUN VVD-Kamerlid Pieter Duisenberg diende vorig jaar een motie in. Hij vroeg of toenmalig onderwijsminister Bussemaker kon vragen aan de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) of die uit wilde zoeken 'of zelfcensuur en beperking van diversiteit van perspectieven in de wetenschap in Nederland een rol spelen, en met aanbevelingen te komen hoe te allen tijde het vrije woord binnen de wetenschappelijke waarheidsvinding de ruimte zou moeten krijgen?' Bussemaker was toen al bijna demissionair en heeft die motie niet uitgevoerd, maar nu komt de vaste commissie voor vrijheid van wetenschapsbeoefening van de KNAW toch met een advies.

Die commissie, onder voorzitterschap van de Leidse hoogleraar internationaal publiekrecht Nico Schrijver, ziet 'geen signalen dat er structureel sprake is van beperking van deze vrijheid'.

Wel zouden universiteiten in hun personeelsbeleid moeten streven naar een in alle opzichten diverse samenstelling van het wetenschappelijk personeel, via open en transparante aanstellingsprocedures.

Voor zover er al sprake is van enige bedreiging, dan komt die vooral voort uit de huidige vorm van financiering: wetenschappers moeten voor onderzoeksgeld aankloppen bij het bedrijfsleven of beurzenverstrekkers. Dat kan leiden tot onwenselijke beïnvloeding, of een

tekort aan ruimte voor echt nieuwsgierigheidsgedreven onderzoek. Het advies: betere afspraken tussen onderzoekers en opdrachtgevers, en meer onderzoeksgeld direct naar de universiteiten.

Professor Schrijver, toenmalig minister Bussemaker had niet om dit advies gevraagd, toch?

'Dat klopt. Zij zag, mede door de toon en de aard van het debat, dat alle kanten op schoot, niet zoveel brood in de motie. Maar toen wij deze gingen nalezen, zagen we er een goede mogelijkheid in om namens de KNAW uiteen te zetten hoe

wetenschap werkt, en welke regelgeving en gedragscodes voor behoorlijke wetenschapsbeoefening er zijn.'

Veel Kamerleden maakten er geen geheim van dat hun eigenlijk ging over de vraag of het hoger onderwijs een links bastion is, waar rechtse mensen worden buitengesloten.

'Die vraag is veel in de publiciteit geweest, maar in de tekst van motie staat niets over linkse of rechtse signatuur van wetenschappers. Die gaat over beperkingen van wetenschappelijke vrijheid en zelfcensuur, en ruimte voor het vrije woord. Het

is wel van belang om te tekst van de motie als uitgangspunt te nemen, en niet alles wat erom te doen was. Wij gaan op die politieke voorkeuren van wetenschappers niet in, omdat daar weinig over bekend is. Het zou ook geen rol moeten spelen; misschien zou je het niet eens moeten willen weten.'

Waarom niet? Als blijkt dat vrouwen vaker uitgesloten worden, stuurt de overheid terecht bij. Als dat met rechtse mensen gebeurt, is het toch ook erg?

'Ik denk dat u daar appels met peren vergelijkt. Het is over het algemeen

vrij gemakkelijk om vast te stellen of iemand een man of een vrouw is, maar mensen kunnen van politieke voorkeur veranderen, en doen dat ook. Daarnaast zou het niet uit moeten maken, als iedereen zich houdt aan de in het vakgebied geldende methoden, eerlijk onderzoek doet en daar eerlijk over rapporteert en verantwoording aflegt. Er zijn in gedragscodes goede waarborgen om daarvoor te zorgen, en om belangenversterving te voorkomen. Die moeten natuurlijk ook tussen de oren gaan zitten, en periodiek worden herzien.'

Een Kamerlid dat duidelijkheid wilde over linkse wetenschappers ziet nu hoe een PvdA-professor roept dat er niets aan de hand is, omdat er gedragscodes zijn.

'Ik ben geen PvdA-wetenschapper! Ik ben in de eerste plaats hoogleraar van de Universiteit Leiden en lid van de KNAW, en daarnaast was ik inderdaad actief namens de Partij van de Arbeid als eerste Kamerlid. Dat is een nobel ambt. Onze divers samengestelde KNAW-commissie beantwoordt de tekst die in de motie staat, en niet wat er allemaal omheen is gezegd. Daar is namelijk én niet om gevraagd, én er zijn weinig feitelijke gegevens om antwoord mee te geven. Als Tweede Kamerleden een onderzoek naar de voorkeuren van wetenschappers willen, dan zullen ze een andere motie in moeten dienen.'

Heeft de voorzitter van de VSNU (dezelfde Pieter Duisenberg van de motie, red.) al zijn waardering uitgesproken voor dit advies?

'We hebben de indruk dat hij het met belangstelling heeft gelezen. Maar het betreft natuurlijk zijn oude functie, dus we begrijpen dat hij er niet teveel over zegt.'

Asopos eet voortaan vegetarisch

Sinds deze week geldt er op de studentenroeivereniging Asopos de Vliet een nieuw beleid voor het avondeten. Hoewel eerder de vegetariërs apart moesten aangeven dat zij geen vlees wilden eten, zijn het nu de vleeseters die expliciet moeten aangeven dat zij wél vlees willen.

Initiatiefnemer Jarno Hagelen (27) wil de vereniging hiermee duurzaam

mer maken. 'We hanteren hetzelfde principe als bij de nieuwe donorwet: als je geen sterke voorkeur hebt, hebben we liever dat je de duurzame optie neemt.'

De eerste avond bleek dit nieuwe beleid al een succes: meer dan de helft van de leden besloot vegetarisch te eten. Onder het oude beleid was dit ongeveer twintig procent.

Hagelen is de voorzitter van de duurzaamheidscommissie van Aso-

pos. 'Twee jaar geleden kwam ik erachter hoe groot de impact van de voedselindustrie op het milieu is. Toen kreeg ik steeds meer interesse in duurzaamheid. Ook begon mij toen meer en meer op te vallen hoeveel er verspild wordt op mijn vereniging; eten wordt weggegooid, lichten worden niet uitgedaan, verwarmingen blijven onnodig aan staan. Dit irriteerde me, maar ik vind dat je niet mag klagen, tenzij je ook echt iets wil

veranderen. Ik besloot dat laatste te doen.'

Naast het nieuwe eetbeleid, wordt er binnenkort een energiescan gemaakt van de sociëteit van Asopos en wordt er een slimme energiemeter geplaatst. 'Aan de hand van de uitkomsten van deze scan zullen we als commissie kijken welke veranderingen we kunnen doorvoeren om onze vereniging nog duurzamer te maken.' LM

Antropologie ook in het Engels

De bacheloropleiding culturele antropologie en ontwikkelingssociologie wil over naar een mixed mode. Dat wil zeggen dat studenten zowel in het Engels als in het Nederlands de opleiding kunnen doen.

Vooraf aan het besluit is 'er een hele ontwikkeling geweest', zegt decaan Hanna Swaab tijdens de laatste faculteitsraadvergadering van 22 februari, waar het voorstel ter advisering aan de raad werd voorgelegd. De opleiding is zich anders gaan profileren, zegt ze. 'Een internationale oriëntatie is logisch.'

De opleiding kampt met het teruglopen van studentaantallen. Een landelijke trend, legt beleidsmedewerker Janita Ravesloot uit: 'Het loopt landelijk terug. Ook door slechte pers over de arbeidsperspectieven. Je kan wel verwachten dat er enkele tientallen bijkomen', zegt bestuurslid Kristiaan van der Heijden.

Het doel is 150 studenten. 'Een opleiding is gezond te noemen met 100 à 150 studenten, dus ik vind het een mooi voorstel', zegt bestuurslid Rolf Oosterloo.

Uit de medezeggenschap van de opleiding kwam de wens naar voren dat studenten wel de keuze moesten hebben om in het Nederlands de opleiding te doen. De *mixed mode* zou in september 2019 van start moeten gaan. AK

Minister verdeelt onderzoeksgeld

Het kabinet gaat investeren in wetenschap en onderzoek. Voor zowel fundamenteel als voor toegepast onderzoek komt 100 miljoen euro beschikbaar in 2018, 150 miljoen in 2019 en 200 miljoen in 2020.

Daarnaast komt er in 2018 en 2019 50 miljoen beschikbaar voor onderzoeksinfrastructuur. Van dit geld besteedt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) in 2018 175 miljoen euro, in 2019 238 miljoen en in 2020 250 miljoen. In een brief aan de Tweede Kamer licht OCW-Minister Ingrid van Engelshoven toe waar dat geld naartoe gaat.

De Nationale Wetenschapsagenda (NWA), een verzameling vragen van Nederlanders die binnenkort onderzocht zullen worden, krijgt het grootste bedrag. De NWA levert een belangrijke bijdrage aan wetenschappelijke doorbraken en maatschappelijke opgaven als klimaat en gezondheid.

Elk jaar komt er 20 miljoen beschikbaar voor de digitale onderzoeksinfrastructuur, met als prioriteit de supercomputer. Data moeten optimaal toegankelijk zijn en goed beschermd worden.

Dit draagt bij aan *big data*-onderzoek om bijvoorbeeld klimaatveran-

dering beter te begrijpen.

Daarnaast gaat er elk jaar 5 miljoen naar Veni-, Vidi- en Vici-beurzen. Dat is de Vernieuwingsimpuls, waardoor ruimte ontstaat voor wetenschappelijk talent om onderzoek uit te voeren.

Voor sectorplannen, met name bij bèta- en technisch onderzoek, is 35 miljoen per jaar gereserveerd. Daar neemt het aantal studenten namelijk toe, waardoor leraren meer werkdruk ervaren. Door een sectorplan kan de aansluiting van onderwijs en onderzoek op de arbeidsmarkt vraag verbeteren.

Verder is er een budget van 15 mil-

joen in 2018, 20 miljoen in 2019 en 25 miljoen in 2020 voor het versterken van praktijkgericht onderzoek op het hbo. Daardoor wordt het makkelijker om Europese subsidies te krijgen en kunnen vaste contracten gefinancierd worden.

Ten slotte gaat de regering investeren in onderzoeksfaciliteiten: de nationale roadmap (een overzicht van de grootschalige onderzoeksinfrastructuur) wordt opgehoogd in 2018 met 30 miljoen euro en datzelfde bedrag kan het jaar erna uitgegeven worden aan faciliteiten van wereldformaat, zoals internationale telescopen. DT

English page

Tweets against cynicism

The dialogue between politicians and the general public

The combination of social media and politicians is an excellent way of connecting citizens to policy-makers. At least, it is in theory – but does it really work like that?

BY BART BRAUN “Thanks to Twitter, politics can be discussed without journalists controlling the flow of information”, says political scientist Rebekah Tromble (@RebekahKTromble). “Politicians can address the public directly, and vice versa. At least, that’s what it promises. But does it really work like that?”

Her recent article in the journal *New Media & Society* describes her quest for the answer to that question. She examined a set of over thirteen thousand Tweets sent by, and to, Dutch, American and British Members of Parliament. But is it really a dialogue? It’s often said that Twitter is used by politicians to call attention to themselves and by the voters to send death threats and abuse in return.

However, the truth is more complicated. According to Tromble, fifteen per cent, no less, of those Tweets contain a dialogue of sorts between politicians and citizens. “More than I would have expected.” There’s more dialogue with Dutch and British users than with American users.

“I would have thought it would be the other way round. Both the UK and the US use a first-past-the-post system, which means that the politician who gets the most votes in his or her district wins. For example, the American state of Utah is divided into four districts of about three hundred thousand voters each, which is too

many to visit personally but some clever Tweets could certainly help you win round plenty of the voting public. And because you’re from the same region, you already have a connection, in theory.

“My analysis reveals that it’s the public, not the political system, that decides how people use Twitter. The American population is highly polarised, people think poorly about the political system and hate the other party’s candidates. Those who send Tweets to politicians, send unrestrained, harsh messages so politicians don’t feel like responding. Most of the criticism is not constructive, as you can see from my data: politicians who receive lots of harsh messages reply far less often. In the US, nearly all politicians receive nasty, rude messages so there’s little incentive to invest time and effort in finding that one constructive tweet and replying to it.”

Not that Dutch political Twitter circles are full of traditional Dutch cosiness – Geert Wilders is sent hundreds of death threats every month – but still, things are different here. And in the UK? “My data set dates from before the Brexit referendum. I would just love to do my research again to see if Twitter behaviour has changed now that Great Britain is more polarised. It would be a great way to test my hypothesis.”

But hasn’t political debate become more polarised due to social media?

Tromble, who comes from the American state Wyoming, believes that “the trend didn’t start on social media. In the US, talk radio and the cable news companies like Fox News were the first to focus mainly on one political view and

demonize other opinions. The question is whether social media is making the problem worse. One study suggests that the problems of filter bubbles and echo chambers are not as large as many people believe. You are more likely to come across a political view that deviates from yours online than in real life. We don’t actually talk much about politics in real life, and when we do, it’s usually with people we mostly agree with. On the other hand, we see a lot of hostile messages. Smaller studies suggest that such aggressive shit posts reinforce the political polarisation, but we really need to do more research.”

Despite all the hatred and animosity, the political scientist claims that politicians should use social media. Obviously, it’s an effective way of getting your message across, but it is a very good way of starting a debate, too.

“My colleague Michael Gelfert and I examined how people felt about a fictitious politician whose messages we showed them. They could send the politician questions and when he responded seriously, instead of ignoring them or sending a standard reply, people actually changed their opinion. The same thing happened when we asked Democrats about a fictitious Republican politician and vice versa.”

Local politics, like municipal councils, are the “perfect environment” for trying

out such democratic ideas, according to Tromble. “Show them that you reply to questions and that you take people seriously. It takes time, but you can achieve great things. Even if people don’t vote for you, it can presumably –

I still need to do more research – make them less cynical about politics. At the moment, there is an unhealthy amount of cynicism about and if one-to-one dialogue can help counter it, it would be an improvement.”

‘It’s a good exercise on the vanity of life’

Last week, paintings of fourteen of Leiden’s female professors were hung in the university’s Senaatskamer. But why must “the Netherlands’ most feminist man” go?

BY ANOUSHKA KLOOSTERMAN In the Academy Building’s Senaatskamer, some hundred and twenty academics, mostly old men, gazed down at the visitors – until this week, that is, when fourteen female academics were added. Their portraits fan out diagonally from below the picture of Sophia Antoniadis, the first female professor and, until recently, the only woman to be found in the Senaatskamer.

The pictures, freshly painted and modern, stand out quite a bit from the dark, stately portraits of the others. Psychologist Eveline Crone has been portrayed with her laptop, archaeologist Corrie Bakels is pictured with a digger in the background and historian Nicolette Mout is sitting, a cat on her lap, in front of a colourful landscape.

And there’s another striking difference: all the women are still alive. “We used to have three criteria for portraits in the Senaatskamer: a widespread academic reputation, a good artist and the non-negotiable one: you must be dead”, says Willem Otterspeer, Professor of University History. “The Rector boldly did away with the last one. He’s right,

too, otherwise it would take ages before we get more women, and more colour, in the Senaatskamer.”

However, fourteen men had to make way, following a selection for

which Otterspeer was responsible. “Actually, I applied the same criteria as before: have we heard of them and were they painted by a good artist? Then you start eliminating. A num-

ber of people should certainly remain there: Physicist Johannes Petrus Kuenen, painted by Jan Veth, can’t go. It’s one of the very best portraits we have. Anyway, I looked at the pros

and cons and ended up with a category of which I could say: here goes.”

The group of axed men includes Jan Ernst Heeres, who was called “the Netherlands’ most feminist man” in 1924, because of his dedication to women’s suffrage. Why was he removed? Otterspeer: “Have you heard of him, the historian of the mission? No? That’s why. Of course, there are dozens of conceivable reasons as to why someone’s portrait should or should not be there. You must realise it’s a heart-breaking choice. It’s quite a good exercise on the vanity of life: you’re been hanging there for a century, and then you’re gone.”

What happens to the ones who have been axed? “We’ve stored the other portraits in the depot”, explains Corrie van Maris at the Academic History Museum, which is responsible for looking after the collection in the Academy Building. “We’ll see if we can find a suitable place for them.” The portrait of Willemijn Fock, the art historian, hasn’t been hung yet but will be added later. In March 2016, photographs of female professors were exhibited in the Senaatskamer for a month. The initiative was launched by Athena’s Angels, a pressure group consisting of four female professors from Leiden who are dedicated to ensuring equal opportunities for men and women in science.

Foto Marc de Haan

Cultuur

Zing en drink zonder zorgen

Per toeval opgedoken Leidse opera wordt (gedeeltelijk) opgevoerd

De universiteitsbibliotheek kocht op een online veiling een manuscript over de strijd tussen patriotten en prinsgezinden. Eenmaal bezorgd bleek het een onbekende Leidse opera te zijn. 'Morgen moet dees stad zyn met Breyn en bloedt bespat.'

DOOR VINCENT BONGERS 'Het zijn vodjes papier, samengebonden met een touwtje. De schrijver heeft iets harders uit de kast gepakt dat als kافت moest dienen: een kartonnen verpakking, waarschijnlijk gewoon uit zijn keukenkastje. Daarom staat er "Zout" op de kافت.'

'Zo leuk, lacht student Nederlands Julia Duijvekam (25) over de handschriften die de universiteitsbibliotheek in voorjaar 2016 kocht op de veiling Catawiki. 'Er stond alleen maar bij dat het een document was over de strijd tussen patriotten en oranjegezinden in de achttiende eeuw. Pas toen het bij de UB aankwam, bleek het om een nog onbekende Leidse opera te gaan met de titel *De Vrijheijdt*.'

Op 22 maart worden in de bibliotheek fragmenten van de opera opgevoerd door studenten van Collegium Musicum en onder andere Duijvekam geeft een lezing.

Tijdens een werkcollege van historisch letterkundige Olga van Marion kreeg ze de tekst van de opera onder ogen. 'We leerden transcriberen met deze tekst. Ik vond het meteen heel vet. Het gaat over Leiden, en ik kom hier zelf vandaan. Toen ben ik benaderd of ik het hele stuk wilde vertalen. Ik moest echt mijn draai vinden in het ontcijferen en staarde me soms haast blind op één woord. Uiteindelijk heb ik me toch al die lettertjes eigen gemaakt. Het is inmiddels echt mijn kindje geworden.'

De opera is geschreven door Jakob Osdorp de Hase. 'Voor zover we we-

Bakker Adrianus Trago was bepalend in de Oranjeoproer.

ten was hij apotheker. Hij kwam uit Zeeland en is vermoedelijk richting Leiden vertrokken om te studeren. Al staat hij niet in de archieven van de universiteit. Hij woonde in Leimuiden, maar kende Leiden goed.'

Vanaf 1781 waren er steeds meer burgers in de Republiek ontevreden over stadhouder Willem V. Deze patriotten wilden van de Oranjes af, die op hun beurt werden gesteund door de prinsgezinden. De spanning tussen deze groepen nam steeds meer toe. In het door patriotten beheerste Leiden kwam het in 1784 tot de zogeheten Oranjeoproer.

De Vrijheijdt gaat over deze op-

roer en de nasleep daarvan. 'Het is een opera in drie bedrijven', aldus Duijvekam. 'Het ligt er dik bovenop dat het door een patriot is geschreven. Het eerste bedrijf is een zinnepel met allegorische personages, heel abstract. In het tweede bedrijf zitten de Oranjes in de kroeg. Ze zuipen zich laderzaten en schelden op de patriotten.' Die zullen ze eens flink aanpakken, blijkt uit twee strofen uit een lied:

*Zingt en drinkt nu zonder zorgen,
„Maar Eer t'Zonne Ligt den Morgen
„Komt vergulden: moet dees stad:
„Zyn met Breyn en bloedt bespat*

„Dan na d Hoogewoert gevloogen
„Hangt daar Kleuters mee te droogen
„In zyn deur verniel zyn Huys
„Moord het Patriots gespuijs.

'De schrijver maakt de Oranjes echt zwart door ze af te schilderen als lamzakken', legt Duijvekam uit. 'Ze drinken jenever van stoker Harteveldt aan de Langebracht. Maar omdat hij een patriot is, zijn de Oranjes van plan zijn branderij omver te werpen.'

Ook de Leidse bakker Adrianus Trago, een van de bepalende figuren tijdens de Oranjeoproer, komt aan bod. 'Hij bakte "patriotjes" die worden vermalen door Oranjekaken. In het derde bedrijf triomfeert "de vrijheid", marcheren de patriotten over de Breestraat en grijpen ze de macht. Ze staan trots op de trappen van het stadhuis; verlost van de Oranjes.' Echter in het jaar waarin de opera is geschreven keert de gevluchte Willem V terug naar Den Haag en krijgen de patriotten het zwaar te verduren.

Het stuk is waarschijnlijk nooit eerder opgevoerd en ook niet in druk verschenen. 'Reeds was ik met een drukker eens, toen de lucht betrok', schrijft Osdorp de Hase in de inleiding. Duijvekam: 'Hij wilde het dus wel laten drukken, maar dat is nooit gebeurd.'

Maar hoe zing je de opera eigenlijk? 'Dat is best lastig. Osdorp de Hase verwijst naar melodieën van in die tijd bekende volksliedjes, zodat iedereen op straat mee kon zingen. Veel van die liederen zijn uiteraard niet meer bekend, maar het Meertensinstituut heeft gelukkig een liederendatabank, waar je vaak nog wel een notatie kunt vinden. Op twee of drie liedjes na hebben we alle melodieën.'

Studiemiddag over Leidse opera *De Vrijheijdt* van Jakob Osdorp de Hase. Universiteitsbibliotheek, Noordhal, 22 maart, 15.30 uur

Agenda

FILM

LIDO

Game Night

dagelijks 15.30 + do/vr/ma/di. 12.30 + do/vr/za/zo/ma/di. 21.30 + do/ma. 18.45

Mannen Van Mars

dagelijks 18.45

Tomb Raider 3D

dagelijks 12.15 + 15.15 + 18.30 + 21.30

MUZIEK

GEBR. DE NOBEL

BEAUX en Kita Menari

Vr 16 maart, 19.30, €7,-

Savage Master + support: Steel Shock

Zo 18 maart, 19.30, €12,50

TWEË SPIEGHELS

Omiros Miltiadous Bans

Vr 16 maart, 21.00, gratis

Atanga Boom

Za 17 maart, 16.00, gratis

Bernard Berkhout and friends

Za 17 maart, 21.00, gratis

MAREKERK

Koorconcert Passie & Pasen

Vr 16 maart, 19.45, €10,- (voorverkoop €7,-)

PAARD VAN TROJE (DEN HAAG)

Rilan & The Bombardiers

Vr 16 maart, 20.00, €15,-

Memphis Maniacs

Za 17 maart, 20.00, €21,50

DIVERSEN

HORTUS

Expositie: Narcissen en hun verwanten t/m 30 april

SCHOUWBURG

Ashton Brothers

Vr 16 maart, 20.15, v.a. €21,-

SIEBOLDHUIS

Lezing Krijgskunsten van de samurai

Zo 18 maart, 14.00, €5,- excl. entree

THEATER INS BLAU

Danslick 19 Do 15 maart, 20.30, €17,50

URLAND - UR Vr 16 maart, 20.30, €17,50

Banaan en Oestermer

Di 20 maart, 20.30, €19,-

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

Lezing Onverwachte rijkdom - Josine Blok Do 15 maart, 15.30, gratis

VAN STOCKUM BOEKVERKOPERS

Meet & Greet Gerbrand Bakker

Za 17 maart, 13.00, gratis

Poëzieworkshop De Natuurlijke Dichter

Za 17 maart, 10.30, €7,-

Lezing Sara van Duijn

Za 17 maart, 14.30, gratis

Lezing van Meester Bart

Zo 18 maart, 13.00, gratis

Lezing Kester Freriks

Zo 18 maart, 14.30, gratis

Advertenties

#9 Sander van Diepen
European law

#14 Pascalle van Eerden
Bestuurskunde

D66

Goed wonen
Goed klimaat
Goed onderwijs

D66 krijgt het voor elkaar

Academische Agenda

Prof. dr. R. Offringa zal op vrijdag 16 maart een oratie houden bij benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen, met als leeropdracht Ontwikkelingsgenetica van Planten. De titel van de oratie is 'Richting geven aan plantengroei en ontwikkeling'.

Prof. dr. J. Grijzenhout zal op maandag 19 maart een oratie houden bij benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Geesteswetenschappen, met als leeropdracht Engelse Taalkunde. De titel van de oratie is 'Sprakmakende ontwikkelingen'.

Dhr. J.J.S. van den Tol hoopt op dinsdag 20 maart om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van

het proefschrift is 'Lobbying in company: mechanisms of political decision-making and economic interests in the history of Dutch Brazil, 1621-1656'. Promotoren zijn Prof. dr. C.A.P. Antunes en Prof. dr. W. Klooster (Clark University).

Mw. L.G.M. Wijermars hoopt op woensdag 21 maart om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Ischemia/reperfusion injury: a metabolic meltdown'. Promotor is Prof. dr. J.F. Hamming.

Dhr. J. Sun hoopt op woensdag 21 maart om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Re-dating the Seven Early Chinese Christian

Manuscripts'. Promotoren zijn Prof. dr. H.L. Murre-van den Berg, Prof. dr. A. de Jong en Prof. dr. B. ter Haar.

Mw. A. Versluis hoopt op woensdag 21 maart om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Reducing daily stress: Breaking a habit'. Promotoren zijn Prof. dr. J.F. Brosschot en Prof. dr. P. Spinhoven.

Mw. E. Heijmans hoopt op donderdag 22 maart om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The Agency of Empire'. Promotoren zijn Prof. dr. C.A.P. Antunes en Prof. dr. S. Marzagalli (Université Côte d'Azur, Nice).

de **Kattekop**
kinderdagverblijf

2017 REGIO AWARD WINNAAR ZUID HOLLAND*

Ouders beoordeelden het dagverblijf in een onafhankelijk onderzoek met een **9.4** 56 reviews

Al ruim 35 jaar hét kinderdagverblijf exclusief voor medewerkers en studenten van de Universiteit Leiden en gelieerde instellingen. Op loopafstand van station Leiden C.S. Open van 07.30 uur - 18.30 uur.

Meer informatie
www.dekattetekop.nl | tel. 071 517 6363

MOND SPRAAK ARM

BEROERTE ALARM BEL 112

Hartstichting

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leiden-univ.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 23 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8, waarvan 7 met vergoeding van 5 tot 10 euro. **Voortgezet onderwijs**: *Nederlands, 2havo. *Nederlands, 3havo. Nederlandse verslagen maken, hbo, eerste jaar bestuurskunde. *Nederlands, Engels, 3havo. *Nederlands, 5vwo. *Nederlands, Engels, brugklas mavo. *Nederlands, Engels, 4havo. *Engels, wiskunde, 2mavo-havo. *Engels, 5vwo. *Wiskunde, maatschappijleer, 3vwo-basis-kader, €5,- per les *Wiskunde, Nederlands, geschiedenis, 2mavo. Engels, Speciaal Voortgezet onderwijs. *Wiskunde, brugklas mavo-havo. Geschiedenis, Nederlands, brugklas vmbo-mavo. *Engels, brugklas anderstaligen. **Leiden-zuid**, 4 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. Onderwijswinkel, Driestraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekkoomen@owwleiden.nl.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

Clubje

Foto Wenyan Chen

‘Naar China? Dat is vast een grap’

Leidse Voetbalvereniging Football Factory

Brian Thong (24, fysiotherapie): ‘In juli doen wij mee aan het World Elite University Football Tournament, in Wuhan. Uit alle aardhoeken zijn grote universiteiten uitgenodigd: Oxford, Cambridge, Australië. Vorig keer waren het er twaalf, maar het wordt elk jaar groter.’

Floris Hooghiemstra (24, international studies): ‘Dit jaar wordt het voor de derde keer georganiseerd door de universiteit van Tsinghua, samen met de nationale jeugdvoetbalvereniging van China. Ze subsidiëren ons om daar te komen.’

Thom Derks (24, ondernemingsrecht): ‘Ik stond om drie uur 's nachts op mijn studentenvereniging toen ik het appje las. Ik had al een paar biertjes op en dacht: het zal wel een grap zijn. Maar later werd het allemaal serieus.’

Hooghiemstra: ‘Vorig jaar deden we voor het eerst mee. In de openingswedstrijd hadden we pech tegen de Chinese Messi. De tweede pot verloren we van Cam-

bridge. Daarna speelden we vriendschappelijke wedstrijden tegen de universiteit van Zuid-Californië en die van Hongkong. Die wonnen we beide.’

Ivan Chvalovský (22, psychologie): ‘Het niveau is vrij hoog. Cambridge en de Universiteit van Brits-Colombia spelen bijna professioneel.’

Hooghiemstra: ‘Dat was moeilijk te evenaren, maar we hebben meer vertrouwen in onze kansen dit jaar.’

Chvalovský: ‘Er is nu een rekruterings van het nieuwe team. Iedereen die in verband staat met de universiteit kan meedoen.’

Derks: ‘De officiële trials zijn al geweest, maar wie het leuk lijkt, kan contact met ons opnemen via Facebook of onze website. Dan kun je meetrainen. En als je goed genoeg blijkt te zijn, mag je mee.’

Thong: ‘We willen er met een zo sterk mogelijke selectie heen om Leiden zo goed mogelijk op de kaart te zetten. Wij zijn er als enige Nederlandse universiteit.’

Derks: ‘We gaan met twintig man, waarvan er twee begeleidende staf zijn.’

Chvalovský: ‘Er is een programma voor ons georganiseerd, gericht op het verkennen van de Chinese cultuur. We konden naar de verboden stad in Beijing en de grote muur van China.’

Hooghiemstra: ‘We zijn ook naar een hogeschool geweest voor een staatszaken-evenement en we speelden met een paar zestienjarige. Die waren geweldig en speelden beter dan wij.’

Derks: ‘Het toernooi was heel gaaf. Het werd live uitgezonden voor 20.000 mensen ofzo.’

Hooghiemstra: ‘We speelden in een klein stadion. Mensen kwamen langs om naar ons te kijken terwijl het 35 graden was en volle zon.’

Chvalovský: ‘Bij de laatste wedstrijd waren zo'n 500 toeschouwers, dus voetbal is daar vrij populair aan het worden.’

Hooghiemstra: ‘Het voelde heel professioneel. Ze betaalden voor de accommodatie, het eten, het vervoer.’

Derks: ‘Alles was fantastisch geregeld, van het hotel tot de velden: alles was top. Je hoefde alleen maar wakker te worden, te gaan douchen, en dan stond het ontbijt al voor je klaar. Dan pakte je je voetbal-spulletjes en reed de bus voor en werden we naar het complex gebracht. We leefden twee weken als profvoetballers.’

Hooghiemstra: ‘Aan het einde van het toernooi is er een grote award-show. Elke teamcaptain kreeg de meest populaire speler-award. Ze gaven eigenlijk awards weg voor iedereen.’

Thong: ‘Ik denk dat we dit jaar sowieso door de groepsfase heen komen. We kunnen hoge ogen gaan gooien.’

DOOR DANIELLE TUK

Interesse? Mail info@lvvfootballfactory.nl of benader Football Factory via Facebook

Column

Obscure opties

Studeren houdt je van de straat, maar toch zijn er docenten die tijdens college aanzetten tot crimineel gedrag. Daar moet iets aan veranderen.

Het probleem rijkt verder dan een paar docenten met anarchistische trekjes. Iedere student kent er denk ik wel een: zo'n docent die bijvoorbeeld weigert om het pdf'je van een benodigd studieboek op blackboard te zetten, maar wel aanraadt om het te downloaden van een obscure website die datzelfde boek illegaal aanbiedt.

Dat is krom, vind je niet? Voor de goede orde: dat gebeurt vast niet met slechte bedoelingen. Het lijkt juist eerder iets te zeggen over hun kennis van de tegenstrijdigheid die er heerst op dit gebied: de universiteit behoort studenten aan de ene kant gratis toegang te verlenen tot datgene wat essentieel is voor het behalen van het diploma – en aan de andere kant zijn er nuttige bronnen waarvan de auteursrechten niet afgekocht zijn, of waarvan er maar één boek is in de UB. Of nou ja, bij degene die 'm geleend heeft.

Als we ons puur beperken tot ideologie is het verwijzen naar dergelijke websites dan ook een prima oplossing. Zo heeft de student gratis toegang tot alle benodigde literatuur en daarmee vervalt het probleem dat de docent lesmateriaal opgeeft zonder het gratis aan te bieden – dat doen anderen immers al.

In werkelijkheid hebben we ook nog te maken met wetten. Wie zich daar niet aan houdt, kan onaangename consequenties verwachten. Zo ook bedachten we ooit dat het goed zou zijn om auteursrecht in te stellen. Die marktplaats van ideeën moet namelijk wel ergens van worden gefinancierd.

Hoewel voor het schenden van auteursrecht via downloads nog nauwelijks boetes worden uitgedeeld, is het toch nuttig om erop voorbereid te zijn. Want hoe gek het ook mag klinken voor digital natives als wij: illegaal downloaden is een vrij nieuwe vorm van misdaad. Juist daarom staat de handhaving van de wetten nog in de kinderschoenen, maar daar komt vrijwel zeker verandering in.

Zo heeft distributeur Dutch Filmworks al enige tijd toestemming om je IP-adres te achterhalen wanneer je hun films illegaal downloadt. Daarna kan je een schikkingsvoorstel van honderdvijftig euro op de mat verwachten. Dat is toch een lastige overweging als je filmwetenschap studeert, geen gratis toegang hebt tot een benodigde film en ook nog eens krap bij kas zit. Zo'n overweging behoort een student natuurlijk niet te maken.

Gelukkig worden er momenteel geen studenten vervolgd, maar de universiteit mag best eens gaan kijken hoe ze haar taak kan vervullen door alles wél makkelijk en legaal aan te bieden.

Of ze leert haar studenten gewoon hoe een VPN werkt.

MATTIJN DE GROOT is student wijsbegeerte

Bandirah

